

ANNE BABA AKADEMİSİ

Merakını Kaybetmeyen Çocuk

Çocukların doğal öğrenme süreçlerini
nasıl desteklersiniz?

Aletha J. Solter

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Travma Yaşayan Çocuğunuzu İyileştirmek
Ağlamalar ve Öfke Nöbetleri
Oyun Oynama Sanatı
Çocuğunuza Kulak Verin
Bilinçli Bebek

MERAKINI KAYBETMEYEN ÇOCUK

Orijinal adı: Raising Joyful Lifelong Learners

© 2025, Aletha J. Solter

Yazan: Aletha J. Solter

İngilizce aslından çeviren: Ayşegül Cebenoyan

Yayına hazırlayan: Sema Çubukçu

ANNE BABA AKADEMİSİ DİZİSİ

Türkçe yayın hakları: © 2026 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Ağustos 2026 / ISBN 978-625-8593-66-2

Sertifika no: 44919

Sayfa tasarımı: Gökçen Yanlı

Kapak tasarımı: Yeşim Ercan Aydın

Baskı: Ana Basın Yayın Gıda İnşaat San. ve Tic. A.Ş.

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. 2622 Sk.

Güven İş Merkezi, No: 6/13 Bağcılar - İSTANBUL

Tel. (212) 446 05 99

Sertifika No: 81860

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Merakını Kaybetmeyen Çocuk

Aletha J. Solter

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

Çeviren: Ayşegöl Cebenoyan

Türkiye'den bir önsöz	9
Teşekkür	11
Uyarı	13
Giriş	17
1 / Okul, öğrenme ve öğretme deneyimlerim	21
Öğrenme deneyimlerim	21
Öğretme deneyimlerim	27
Çocuklarının okul deneyimleri	32
2 / Keşfederek öğrenmek	37
Piaget'nin öğrenme teorisi	37
Doğrudan öğretim ve keşif yoluyla öğrenme	40
Somut deneyimlerden soyut düşünceye	46
3 / Oyun ve uyaranlar	48
Çocukluğumdan oyun anıları	48
Oyunun üç işlevi	52
Uyaranların önemi	55
4 / Stres ve travma öğrenmeyi nasıl engeller?	59
Okul dışındaki stres ve travma	59
Okullardaki stres kaynakları	61
Stresli ve travma yaşamış çocukların özellikleri	75
5/ Çocukların öğrenmelerine yardımcı olacak duygusal destek	77
Çocukların stres ve travmanın etkilerini atlatalmalarına yardımcı olmak	77
Çocukların ödev yapmalarını desteklemek için ek ipuçları	86
Övgünün, eleştirinin ve hata düzeltmenin alternatifleri	90
Kendi duygularınızla başa çıkmak	93

6 / Öğrenme güçlüklerini anlamak	95
Biyolojik ve psikolojik nedenler	95
Kalıcı ve geçici durumların ayırımını yapmak.....	97
Öğrenmeye engel olan yaygın davranışların psikolojik nedenleri	100
7 / Okul türleri	112
Okulların ve eğitim reformcularının kısa bir tarihçesi.....	112
İki tür hedef.....	114
Okul seçenekleri	116
Evde öğretim	120
8 / Öğrenmenin on iki prensibi	124
9 / Güven ve hayat boyu öğrenme	138
Çocuklara güvenmek	138
Hayat boyu öğrenme	145
Özet ve sonuç	149
Öğrenmeyle ilgili duyguları keşfetme alıştırmaları	151
Hayat boyu öğrenme ve hedefler	153
Terimler sözlüğü	155
Ek: Eğitim reformcuları	159
Kaynakça	163
Bilinçli Ebeveynlik nedir?	173

Bu kitabı, bana özgürce oynama ve ilgi alanlarımı keşfetme fırsatı veren annemle babama, ilham kaynağı olan çok sayıda öğretmenime, öğrenme süreci hakkında çok şey öğreten çocuklarıma ve hayatım boyunca süren öğrenme maceramda destek olan eşime ithaf ediyorum.

Türkiye’den bir önsöz

Yıllardır anne babalarla ve çocuklarla çalışırken aynı soruyla tekrar tekrar karşılaşıyorum: “Çocuğumun potansiyelini en iyi şekilde nasıl destekleyebilirim?”

Bu sorunun içinde güzel bir niyet var. Ama bazen farkında olmadan kendimizi çocuğumuzu sürekli hızlandırmaya, fazlaca yönlendirmeye çalışırken bulabiliyoruz.

Oysa çocuklar dünyaya doğal bir öğrenme merakı ve keşfetme isteğiyle gelirler.

Yürümeyi, konuşmayı, soru sormayı, denemeyi, düşmeyi, yeniden kalkmayı onlara biz öğretmeyiz. İçlerinde, yaşamın kendine ait güçlü bir öğrenme dürtüsü vardır. Ebeveyn olarak işimiz bu dürtüyü oluşturmak değil; onu koruyabilmektir aslında.

Aletha Solter, *OğtncnñMb{dgvo g{gp ç qewr*’ta tam da bunu hatırlatıyor.

Çocukların nasıl daha erken yaşta okuyacağını ya da daha başarılı olacağını anlatmıyor. Bunun yerine çok daha temel bir soruya odaklanıyor: Bir çocuk, öğrenmeyi neden sever? Ve biz yetişkinler, çoğu zaman farkına bile varmadan, bu sevgiyi nasıl zedeleyebilir ya da kaybetmesine neden olabiliriz?

Kitabı okurken en çok hoşuma giden şey, Solter’in öğrenmeyi sadece okulla ilişkilendirmemesi oldu. Öğrenme; oyun oynarken, soru sorarken, keşfederken, hata yaparken, hayal kurarken ve en önemlisi kendini güvende hissederken gerçekleşen bir süreç. Bu bakış açısı, yıllardır çocuklarla olan çalışmalarımda tekrar tekrar tanık olduğum bir gerçeği bana yeniden hatırlattı: Çocuk, kendini güvende hissettiğinde yalnızca iyileşmez; aynı zamanda öğrenmeye de açılır.

Kitabın bazı bölümlerinde farklı eğitim sistemlerine ve özellikle evde eğitim (*j qo guej qqrtpi*) uygulamalarına değiniliyor. Bu

örnekler Türkiye’deki eğitim sistemiyle birebir örtüşmeyebilir. Ancak kitabı değerli kılan şey, bunlar değil. Asıl önemli olan, hangi okulda eğitim görürse görsün, hangi eğitim anlayışı benimsenirse benimsensin, çocuğun doğuştan getirdiği merakı, oyun oynama ihtiyacına ve içsel motivasyonuna duyulan güven.

Dilerim bu kitap, çocuğunuza yeni şeyler öğretmenin yollarını aramaktan çok, onun doğuştan getirdiği öğrenme isteğine yeniden güvenmenize eşlik eder.

İyi okumalar.

Nilüfer Devecigil
ndevecigil@hotmail.com

Teşekkür

Kitabımın taslağını okuyup yapıcı geribildirimler veren şu kişilere minnettarlığımı ifade etmek isterim: eşim Ken Solter, oğlum Nicholas Solter ve kızım Sarah Solter. Ayrıca kitap için kendileriyle söyleşi yapmama izin veren oğlum ile çocuklarına ve deneyimlerini benimle paylaşan Bilinçli Ebeveynlik eğitmeni Christoph Geiger (Almanya), Joss Goulden (Avustralya), Rico Heinisch (Almanya), Dr. Marion Rose (Avustralya), Françoise Somers (Belçika), Corinne Sprecher (İsviçre), Nathalie Trudel (Çin) ve Vivian Viester'a (İsviçre) müteşekkirim. Son olarak, farklı ülkelerdeki bana ilham veren çok sayıda araştırmacı ve eğitim reformcusuna teşekkür etmek isterim.

Uyarı

Bu kitap anne babalara yönelik bir eğitim kaynağı olarak, çocukların doğal öğrenme süreçlerini temel alan eğitim yaklaşımları hakkında bilgi verir. Burada yer alan öneriler belirli fiziksel, nörolojik, gelişimsel, duygusal ya da davranışsal sorun yaşayan çocuklar için uygun olmayabilir. Kitap, uzman profesyonellerin vereceği eğitim önerilerinin, koyacakları tanıların, yürütecekleri psikoterapi ya da ilaç tedavilerinin yerine geçmek amacıyla yazılmamıştır. Çocuğunuz öğrenme güçlüğü yaşıyorsa, profesyonel görüş almanız ve tedavi edilmesini sağlamanız tavsiye edilir.

Kitapta belirli eğitim yaklaşımlarından söz edilmesinin tek amacı bilgilendirmedir; yazarın bu yaklaşımı desteklediği anlamına gelmez. Çocuğunuza uygun bir okul arıyorsanız, okulu ziyaret etmeniz, öğretim ve disiplin yaklaşımlarını tam olarak anlamanız ve öğretmenlerinin yeterliliklerini dikkatlice incelemeniz önemlidir.

Yazar ve yayıncı kitaptaki önerilerin etkinliği hakkında hiçbir garanti vermez. Herhangi bir kişi ya da kuruluşun kitapta yer alan bilgiler nedeniyle doğrudan ya da dolaylı yoldan göreceği ya da gördüğü iddia edilen zarar, yazar ve yayıncı için herhangi bir yükümlülük ya da sorumluluk doğurmaz.

**Öğrenmekten hayatları boyunca keyif alan
bireyler yetiştirmek**

Giriş

Bu kitap, çocukların doğal öğrenme süreçlerini ve doğumdan 12 yaşına kadar olan dönemde öğrenmelerini en etkili şekilde destekleyen öğretim yaklaşımlarını anlatıyor. Kitabı öncelikle anne babalar için kaleme aldım, ancak öğretmenlerin de burada yer alan bilgilerden yararlanacağını düşünüyorum. Çünkü çocukların eğitiminde ve öğrenmeye ilişkin tutumlarının şekillenmesinde hem anne babalar hem de öğretmenler hayati bir rol oynarlar.

Eskimiş ve etkisiz öğretme yöntemlerinde ortaya çıkan öğrenme konusundaki kültürel varsayımların birçoğunu sorguluyorum. Bazı öğretim uygulamaları çocuklarda strese yol açar, hatta bazıları zararlı bile olabilir. Eğitim kurumları tarafından dayatılan yaklaşımların dışına çıkan yöntemleri uygulama konusunda çok az özgürlük alanı ve eğitimi olan öğretmenleri suçlamıyorum. Amacım, anne babalar ve öğretmenler ne kadar sevgi dolu ve iyi niyetli olurlarsa olsun etkisiz, stresli, hatta zarar verici eğitim uygulamalarını vurgulamak.

Çocukluğunuzda etkisiz ya da zararlı bir öğretim yöntemi deneyimlediyseniz çocuğunuzu yetiştirirken nelerden kaçınmanız gerektiğine dair net bir fikriniz vardır. Yine de hem etkili hem de besleyici alternatif yaklaşımlar düşünmekte zorlanabilirsiniz. Bu kitap, çocuğun motivasyonunu ya da kendine güvenini zedelemeyen öğrenmesini destekleyen sayısız öğretme stratejisi sunuyor. Kitaba, çocukların okulda, evde ya da başka bir yerde karşılaştıkları stresli ya da travmatik öğrenme deneyimlerinin olumsuz etkilerinden nasıl kurtulacaklarına ilişkin bir kılavuz da koydum. Çocuklar duygusal destekle iyileşebilir ve öğrenme heveslerine yeniden kavuşabilirler.

Bu kitapta anlatılan öğrenme yaklaşımı Bilinçli Ebeveynlik adını verdiğim yaklaşımın bir parçası. Diğer kitaplarımda Bilinçli Ebeveynlik yaklaşımının çeşitli yönlerini anlattım. Bu yaklaşım, bağlanma temelli ebeveynlik, cezasız disiplin ve çocukların stres ve travmadan kurtulmalarına yardımcı olacak araçları içeren üç ana bileşenden oluşuyor. Bu kitaptan yararlanmak için diğer kitaplarımı okumuş olmanız gerekmeseydi de Bilinçli Ebeveynlik yaklaşımına aşina olmak, bazı önerileri daha kolay uygulamanızı sağlayacaktır. Yirmi beşten fazla ülkedeki sertifikalı eğitmenler Bilinçli Ebeveynlik atölyeleri yürütüyor, danışmanlık veriyor ve destek grupları yönetiyorlar.

Çocukların eğitimini yönlendiren ve destekleyen on iki ilke belirledim. Psikoloji, eğitim ve çocuk gelişimi alanlarındaki çok sayıda araştırmacının desteklediği bu ilkelerden bazıları pek bilinmiyor. Bu kitabın ilk taslağında bu ilkeleri başlangıçtaki bölümlerden birinde sıralamıştım. Ancak taslağı daha sonra yeniden incelediğimde, kitabın kendisinin de bir tür öğretim biçimi olduğunu ve öğrenme ilkelerinden biri olan keşfederek öğrenme prensibine uyumlu olmasının yararlı olacağını fark ettim. Dolayısıyla bölümlerin sırasını okuyucuları öğrenmenin ilkelerini ben açıkça anlatmadan keşfetmeye yönlendirecek biçimde değiştirdim. İlk bölümlerin birçoğu, özellikle bu fikirlerle daha önce hiç karşılaşmamış okuyucuların öğrenme süreci üzerine düşünmelerine ilham olacak örnekler ve deneyimler (kendi deneyimlerim de dahil olmak üzere) içeriyor.

Benzersiz öğrenme ve öğretme deneyimlerim oldu. Kendi keşif yolculuğumu, özellikle de öğrenme sürecini nasıl kavradığımı kişisel deneyimlerimi paylaşarak gösterdim. Benim deneyimlerime ek olarak, bu kitap için söyleşi yaptığım çocuklarımla ve torunlarımla deneyimlerine de yer verdim. İçlerinden bazıları öğretmen olan çok sayıda Bilinçli Ebeveynlik eğitmeni de kişisel örnek ve deneyimleriyle katkıda bulundular. İzinlerini alarak kitapta gerçek isimlerini kullandım.

Öğrenmenin ilkelerini 8. Bölüm'de özetledim. Önceki bölümleri okuyanların bu ilkeler hakkında temel bir fikir edinmiş olmaları

muhtemeldir. Söz konusu ilkeleri açıkça anlatmadan gösterme yaklaşımının herkes için çekici olmayabileceğinin farkındayım. Dolayısıyla öncelikle temel ilkelerin neler olduğunu görmek istiyorsanız, kitaba 8. Bölüm'ü okumakla başlamaktan çekinmeyin lütfen. Aware Parenting Institute'un (Bilinçli Ebeveynlik Enstitüsü) web sitesindeki <http://www.awareparenting.com/learning.htm> adresinde bu ilkelerin İngilizcesini de bulabilirsiniz. Kitabın sonunda yer alan Kaynakça bölümünde bu ilkeleri destekleyen çalışmaların listesi yer alıyor.

Aşağıdaki listede kitabın temel varsayım ve temaları sıralanıyor.

Temel varsayım ve temalar

1. Çocukların doğuştan gelen bir öğrenme hevesi ve becerisi vardır. Doğal olarak meraklıdır ve beyinleri, deneyimlerini anlamlandırmaya çabalarken ilgili bilgileri özümser.
2. Çocukların öğrenme sürecini belirleyen on iki temel ilke vardır. Araştırmaların desteklediği bu ilkeler her çocuk için geçerlidir.
3. Bu ilkeleri göz önünde bulunduran eğitim yaklaşımları derin ve anlamlı öğrenmeyi besler. Çocuklar böyle ortamlarda öğrenmeye çabalar ve öğrenme sürecinden keyif alırlar.
4. Bu ilkelerden uzaklaşan eğitim yaklaşımları, çocukların öğrenme motivasyonlarına ve becerilerine sekte vurur. Bu tür ortamlar öğrenmeyi keyifsiz bir deneyim haline getirerek strese, hayal kırıklığına, kafa karışıklığına, kaygıya, öfkeye ya da özgüven düşüklüğüne yol açabilir.
5. Çocuklar zarar verici öğretme yöntemlerinin etkilerinden kurtulabilir ve doğuştan getirdikleri öğrenme motivasyonuna ve becerisine yeniden kavuşabilirler.

Bu kitaptaki önerileri uygularsanız çocuklarınız evde de eğitim görseler, özel okula ya da devlet okuluna da gitseler öğrenip gelişebilirler. Lütfen durumunuzun kendine özgü olduğunu ve bu kitaptan edindiğiniz bilgileri nasıl uygulayacağınızın, hem kendi deneyimleriniz hem de yaşamınızdaki çocuğun özellikleri ve deneyimleri tarafından şekilleneceğini unutmayın. Stresli okul deneyimlerinizin duygusal yaralarını taşıyorsanız, çocuğunuzun olumsuz deneyimleri yıllardır unutulmuş olan çocukluk anılarınızı tetikleyebilir. Böyle bir durum yaşarsanız, kitabın sonundaki alıştırmalar, duygularınızın temel nedenlerini belirlemenize ve stresli öğrenme deneyimlerinin sonuçlarından kurtulmanıza yardımcı olabilir.

Maddi durumunuzdan, eğitim düzeyinizden ya da öğretme deneyiminizden bağımsız olarak çocuğunuzun öğrenme sürecini etkin bir şekilde destekleyebilirsiniz. Umarım bu kitap, çocuğunuzun özgüvenli olmasına ve hayatı boyunca keyifle öğrenmesine nasıl yardımcı olabileceğiniz konusunda fikirler verebilir ve size esin kaynağı olabilir.

1. Bölüm

Okul, öğrenme ve öğretme deneyimlerim

Öğretme j c{cvc j c| öğrenme gylk-j c{cvc ngyf kulf k00

– John Dewey

Öğretme ve öğrenme süreci konusundaki fikirlerim kişisel deneyimlerimle şekillendi. Bu bölümde önce çocuk, ergen ve genç bir yetişkin olarak üç farklı ülkede gittiğim okulları, sonra da çocuklarımla okul deneyimlerimi anlatacağım.

21

Öğrenme deneyimlerim

Doğumdan 12 yaşa kadar

Alışılmadık bir eğitim hayatım oldu. ABD’de doğdum ve 12 yaşına kadar orada yaşadım. Ancak ilk örgün eğitim deneyimini, 4 yaşındayken gidip bir yıl kaldığımız İngiltere’nin Cambridge şehrinde yaşadım. Fizik profesörü olan babam, misafir Fulbright akademisyeni olarak bir yıl Cambridge Üniversitesi’nde görev yaptı.

Cambridge’de benden büyük iki kardeşimle birlikte 4 ila 8 yaş arası çocukların gittikleri devlet okullarına gittik. Britanya “okul öncesi eğitim” sisteminin bir parçası olan okulumda, çocuk merkezli ve oyuna dayalı bir eğitim sunuluyor, belirli dönemlerde doğrudan öğretime de yer veriliyordu. Serbest oyun zamanlarına ve eliş etkinliklerine bolca zaman ayrılan bu okulda okumayı, yazmayı ve basit toplama işlemleri yapmayı da öğrendim. Okulu sev-

dim ve bana öğretilenlerle ilgili hiçbir sorun yaşamadım. 5 yaşında ABD'ye döndüğümde mükemmel bir İngiliz aksanım vardı!

ABD'de Iowa'da yaşıyorduk. Annemle babam bizi, üniversitenin eğitim bölümüyle işbirliği içinde eğitim veren ilerici bir okula yolladılar. 12,5 yaşına gelene kadar bu okula devam ettim. 12 yaşına kadar ne ödev yaptım ne de sınava girdim. Öğretmenlerim beni notla değerlendirmek yerine, anne babama yılda iki kez gelişimimle ilgili yazılı yorumlarını yolladılar.

O okulu çok sevdim. En sevdiğim öğretmenim, yirmilerinde genç bir adamdı. Altıncı sınıf öğretmenimdi. Görme ve optik konularını, gerçekten çalışan karton kameralarla öğrendik! Elde yapılmış kameralarımızla fotoğraflar çektik, okulun karanlık odasında filmleri banyo ettik ve fotoğrafları bastık. Öğretmenimiz şehirdeki bir dükkânla anlaşmış bazı fotoğraflarımızın vitrinde sergilenmesini sağladı. İstersek fotoğraflarla birlikte sergilenmek üzere kameralarımızı nasıl yaptığımızı, filmleri nasıl banyo ettiğimizi ve fotoğrafları nasıl bastığımızı anlatan kompozisyonlar yazabileceğimizi söyledi. Ben kompozisyon yazmaya gönüllü oldum ve en güzel el yazımıyla bir kompozisyon yazdım. İzleyen haftalarda, okula gidip gelirken dükkânın vitrininde kompozisyonlarımızı ve fotoğraflarımızı görmek çok hoşuma gitti.

O yıl Meksika'yı da inceledik. Öğretmenimiz bu ülke hakkında neler öğrenmek istediğimizi sorarak başladı konuya. Hepimize istediğimiz kadar soru sorma fırsatı tanıdı ve bütün sorularımızı tahaya yazdı. Hepimiz soruları defterlerimize yazdık ve okul kütüphanesindeki kitaplardan üzerinde araştırma yapmak istediklerimizi seçtik. Ben özellikle Meksika'daki çocukların hangi oyunları oynadıklarıyla ilgilenmiştim. Seçtiğimiz sorular hakkında araştırma yaptıktan sonra öğrendiklerimizi sınıf arkadaşlarımızla paylaştık.

Son etkinliğimiz, sınıfça Meksika hakkında bir piyes yazmak ve bu piyesi anne babalarımıza sergilemek oldu. Piyesimizin başında bir kız, odasında bir periyle karşılaşıyordu. Peri, Meksika tarihindeki üç farklı dönemden sahneleri gözlemlemesi için kızı hayali bir yolculuğa çıkarıyordu. (Peri kızı rolü oynamak çok hoşuma gitmişti.) Aztek dönemi için, insanların kurban edilmesini gösteren bir sahne canlandırmamızın önemli olduğunu düşünmüştük!

O yıl ayrıca Hollanda Rönesans dönemine ait tabloların yer aldığı gezici bir sergiyi görmek için sanat müzesine gittik. Öğretmenimiz, sevdiğimiz bir resmi seçip o resim hakkındaki duygularımızı yazmamızı istemişti. Rembrandt'ın bir resmine bakarak duygularımı yazmak çok hoşuma gitmişti.

12 ila 18 yaş arası

12 yaşında Avrupa'ya taşındık. ABD'deki ilerici okulumdan ayrıldığım için çok üzüldüm. Avrupa'daki ilk yılımızda Cenevre'de; İsviçre'nin Fransızca konuşulan bölgesinde yaşadık. Cenevre'de, İngilizce eğitim verilen uluslararası bir özel okula gittim. Fransızca dersi almaya bu okulda başladım. Ertesi yıl, babamın işi bizi bir yıllığına İngiltere'nin başkenti Londra'ya sürükledi. Londra'da çift dilli (İngilizce/Fransızca) eğitim veren bir özel okula gittim.

Londra'daki çift dilli okulda bazı dersler İngilizce, bazıları da Fransızcadı. Hayatımın ilk akademik başarısızlığını bu okulda yaşadım. Yalnızca bir yıl Fransızca dersi aldıktan sonra, anadili Fransızca olan öğrencilerle birlikte Fransızca dersine girmeye başlamıştım. Bu derste Fransızca kompozisyon yazmamız gerekiyordu.

Sözcükler çok sayıda sessiz harften oluştuğu için, Fransızca yazımı zor bir dildir. Ayrıca doğru yazabilmek için dilin gramer yapısını anlamış olmak gerekir. Yazım becerilerinin değerlendirilmesi için genellikle yazım sınavları yapılır. Sınavda öğrencilerden, öğretmenin yüksek sesle ağır ağır okuduğu bir paragraflık metni yazmaları istenir. Okuldaki ilk yazım sınavında öğretmenin okuduğu cümleleri anlamadım, sözcüklerin nasıl yazılacağı hakkında da en küçük bir fikrim yoktu. Fonetik olarak becerebildiğim kadar yazdım, ama Fransızcada fonetik yazmak pek işe yaramıyordu! Yazdığım paragrafta elliden fazla hata olması ve kırık bir not almam şaşırtıcı değildi. Fransızca benim anadilim olmadığı için bu sınavdan bana not verilmemesi gerektiğini düşünüyordum.

Ertesi yıl, ben 14 yaşımdayken İsviçre'nin Cenevre şehrine kalıcı olarak yerleştik. Babam, üniversitedeki teorik fizik bölümünün başkanı olmuştu. Annemle babam beni, bütün derslerin

Fransızca işlendiği akademik (üniversiteye yönelik) bir devlet okuluna yazdırdılar. Sürekli Fransızcaya maruz kalınca kısa zamanda akıcı bir Fransızcam oldu. Dil öğrenmekten hoşlandığım için İsviçre’de konuşulan diğer resmi dilleri (Almanca ve İtalyanca) içeren bir ders de aldım.

En sevdiğim öğretmenlerimden biri Almanca ve Alman edebiyatı öğretmeni idi. Mezuniyetten önceki son yıl Almanca gramer derslerini tamamlamış ve edebiyat okumaya başlamıştık. O yıl, Almanca öğretmenimiz birkaç hafta boyunca, Ortaçağ’dan kalma ünlü Alman epik şiiri *Fcu Pldgrmpj gprtgf djo*¹ uzun hikâyesini anlatarak bizi Almancanın derinliklerine daldırdı. Konuyu çok iyi biliyordu ve her gün on dakikalık bölümler anlatarak bizi eğlendirdi. Aşk ve ihanet temaları içeren hikâye beni büyülemişti. Öğretmenimiz, sıklıkla anlatımını gerilimli bir noktada keser, beni ertesi gün devamını dinleme arzusuyla baş başa bırakırdı. Bu yaklaşım, doğrudan öğretim, ezber, tekrar ya da sınav olmaksızın Almanca gramer bilgimi ilerletti ve sözcük dağarcığımı genişletti. Bu, o okulda yaşadığım en keyifli öğrenme deneyimlerinden biriydi.

O okulun en stresli yanı ezbere çok önem verilmesi ve ödev yükünün ağır olmasıydı. Hem tarihi önceden belli sınavlar hem de sürpriz mini sınavlar yapılıyordu. Bu sınavlardan not alıyor ve her yıl ortalamamıza göre en başarılıdan en başarısıza doğru giden bir sıralamaya tabi tutuluyorduk. İşin daha da kötüsü, her okul yılının sonunda bu listeler Cenevre’nin en önemli gazetesinde yayımlanıyordu! Başarısızlık korkusu, sıklıkla iyi not almak için gereğinden fazla çalışmama yol açıyordu. Annem babam baskı yapmıyorlardı, ama benim kaygılarım ve içsel başarı motivasyonum kendi kendime baskı yapmama neden oluyordu.

18 yaşında mezun olduğumda, bütün temel bilim dallarının yanı sıra tarih, coğrafya ve matematik (kalkülüs dahil) eğitimi de almıştım. Ayrıca dört dilde akıcı olarak konuşuyordum ve bu dillerde yazılmış temel edebi yapıtları okumuştum. Üniversiteye girmek için gereken final sınavlarını geçtiğim için gururluydum.

1. Türkçede Yapı Kredi Yayınları tarafından *Nibelung’lar Destanı* (2001) olarak yayımlanan yapıt Alman yazınının başyapıtlarından biridir. (ç.n.)

- **Çocuğunuzun öğrenme merakını nasıl destekleyebilirsiniz?**
- **Çocuğunuz okula gitmek istemediğinde neler yapabilirsiniz?**
- **Ödev sorumluluğunu ona nasıl kazandırabilirsiniz?**
- **Oyun neden etkili bir öğrenme aracıdır?**

Her çocuk dünyaya güçlü bir öğrenme isteği ve merak duygusuyla gelir. Merak eder, dener, yanılır, yeniden dener; oyun oynarken, soru sorarken, hayal kurarken ve kendini güvende hissettiğinde dünyayı anlamlandırmaya başlar. Peki biz yetişkinler, onların bu doğal öğrenme isteğini nasıl koruyabiliriz?

Kitapları dünya çapında milyonlarca okura ulaşan, Bilinçli Ebeveynlik yaklaşımının kurucusu Aletha J. Solter, *Merakını Kaybetmeyen Çocuk*'ta doğumdan 12 yaşa kadar çocukların doğuştan gelen öğrenme isteğinin nasıl desteklenebileceğine odaklanıyor.

Ödev çatışmalarından okul stresine, öğrenme güçlüklerinden ekran kullanımına, çocukların ilgi alanlarından bireysel farklılıklarına kadar pek çok konuda pratik öneriler sunan Solter, anne babalara çocuklarının merakını, içsel motivasyonunu ve öğrenme sevgisini koruyabilecekleri yeni bir bakış açısı sunuyor.

Aletha J. Solter Bilinçli Ebeveynlik konusunda dünya çapında tanınmış bir uzmandır. İsviçre Cenevre Üniversitesi'nde insan biyolojisi mastırı, California Üniversitesi'nde (Santa Barbara) psikoloji doktorası yapan Solter, Aware Parenting Institute'un (Bilinçli Ebeveynlik Enstitüsü) kurucusudur. İki çocuk annesi olan Solter, dünyanın pek çok ülkesindeki anne babalar ve profesyoneller için Bilinçli Ebeveynlik atölyeleri düzenlemektedir. Solter'ın *Bilinçli Bebek*, *Çocuğunuza Kulak Verin*, *Oyun Oynama Sanatı*, *Ağlamalar ve Öfke Nöbetleri ile Travma Yaşayan Çocuğunuzu İyileştirmek* adlı kitapları da Doğan Kitap tarafından yayımlanmıştır.

